

احیاء مفهوم امنیت اجتماعی در مجتمع های مسکونی

حسین نگهداری^۱، محمودرضا اشرف منصوری^۲، آروح الله صفایی^۳، آامین افتخار

^۱باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران.
^۲باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران.
^۳باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد داریون، دانشگاه آزاد اسلامی، داریون، ایران.
negahdary_h@yahoo.com

چکیده

امنیت اجتماعی بر پایه چگونگی دریافت افراد از محیط اطرافشان در راستای بهبود فضاهای شهری و بخصوص مجتمع هاس مسکونی و پایداری شهری از رویکردهایی می باشد که جوامع شهری در زمینه مدیریت و طراحی شهری به آن توجه ویژه دارند آنچه از مفهوم امنیت اجتماعی به عنوان دریافت ذهنی و عینی استنباط می گردد ناشی از ساختار و نحوه عملکرد محیط پیرامون، مجتمع های مسکونی است. لذا افزایش آن باید مغایر با اصول و فنون و استانداردهایی برای برنامه ریزی و طراحی مجتمع های مسکونی در نظر گرفته شود. هدف از این تحقیق بررسی احیاء مفهوم امنیت اجتماعی در مجتمع های مسکونی می باشد. مجتمع های مسکونی به دلیل عدم توجه و از بین رفتن حس تعلق به مکان زمینه های لازم را برای ناامن کردن فراهم می کنند. یکی از اهداف برنامه ریزی مجتمع های مسکونی حفظ ایمنی و آرامش و عدالت اجتماعی و امنیت می باشد که از طریق گسترش امنیت کالبدی برقرار می گردد. بر این اساس برنامه ریزی و طراحی باید در مجتمع های مسکونی را به گونه ای برنامه ریزی و طراحی نمود که از ظرفیت های کافی برای امنیت اجتماعی برخوردار باشند.

کلمات کلیدی: امنیت اجتماعی، مجتمع های مسکونی

مقدمه

در طول تاریخ، زندگی جمعی بیش از هر چیز، نیازمند برقراری امنیت بوده است. در هرم طبقه بندی نیازهای انسانی که توسط مازلو ارائه شده است. امنیت بعد از نیازهای فیزیولوژیک و در جایگاه مهمی قرار دارد (جان، ۱۳۸۶). نتایج امنیت پژوهی، به دو مفهوم متفاوت در امنیت اشاره دارد، در مورد نخست امنیت، مفهومی عینی به خود می گیرد. مصادیق این مفهوم به حفظ جان و مال انسان ها مربوط می شود و در مورد دوم، مراد از امنیت، مفهومی ذهنی است و از آن به احساس امنیت تعبیر می شود (kyung kim, 2006).

رضایتمندی افراد از محیط سکونت بر پایه آرمان ها، نیازها و توانایی آنها شکل می گیرد (Mohit, 2010, 19). با توجه به گسترش روز افزون جرایم در ساختار کالبدی شهری و عدم توجه

معماران و شهرسازان به اصول جلوگیری از جرایم محیطی، می طلبد تا با رویکردی جدید، امکان اجرای اصول طراحی محلات و مجتمع های مسکونی فراهم کرد. این امر از آن جهت مهم است که رعایت این اصول می تواند احساس امنیت شهروندان و میزرایتمندی سکونتی را در آنان افزایش دهد (مطلبی، ۱۳۹۴، ۶۸).

امروزه رویکردهای نوین برنامه ریزی و طراحی مجموعه های مسکونی متوجه الگوهای جامع میان رشته ای شده است. این رویکرد به جنبه های انسانی و محیطی طراحی اهمیت ویژه داده و از طرف دیگر مشکلات زندگی در شهرهای بزرگ بر لزوم آن افزوده است. مساله امنیت در مجموعه های مسکونی از جمله عوامل انسانی و محیطی می باشد که با تاثیر مستقیم بر برنامه ریزی و طراحی این مجموعه ها، کیفیت زندگی انسان ها را ارتقاء می بخشد. سازگاری و هماهنگی هر چه بیشتر عوامل انسانی و محیطی می تواند طراحی محیط های مسکونی را در پی داشته باشد که آداب زندگی اجتماعی و فرهنگ سکونت ساکنین را ارتقاء دهد (Rapoport: 1982, 3-6). بر این اساس مقاله حاضر به احیاء مفهوم امنیت اجتماعی در مجتمع های مسکونی می پردازد.

پیشینه تحقیق

تقی پور و سلطان زاده (۱۳۹۶) در مقاله خود تحت عنوان «نقش سازمان دهی محیط در تعامل اجتماعی ساکنان مجموعه های مسکونی شیراز (مجتمع های امیر کبیر، جنت، ابریشم، مطهری)» به این نتیجه رسیدند که میزان تعامل اجتماعی ساکنان با سازمان دهی محیط ارتباط، همبستگی قوی دارد ولی از میان مولفه های در نظر گرفته شده برای سازمان دهی تنها عوامل نفوذپذیری، انعطاف پذیری و قلمرو در میزان تعامل تاثیر گذار بوده است و مولفه خوانایی در این رابطه نقشی ندارد. همچنین میزان تعامل ساکنان مجتمع های مسکونی با سازمان دهی مرکزی چند هسته ای بیش از سایر سازمان دهی ها است.

رضایی مقدم و همکاران (۱۳۹۱) در مقاله خود تحت عنوان «بررسی جایگاه طراحی در ایجاد حس امنیت در مجتمع های مسکونی» به این نتایج رسیدند که ایجاد حس امنیت از طریق غیر